

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.317652

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ОЦІНКИ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (стор. 6–11)**Беженар А. Ю.**

Об'єктом дослідження є алгоритм оцінки справедливої вартості необоротних активів для закладів вищої освіти.

Проблематикою дослідження, яка вирішується в ході роботи, є відсутність чіткого алгоритму оцінки справедливої вартості необоротних активів закладів вищої освіти. Також відсутнє методичне забезпечення оцінки справедливої вартості необоротних активів з урахуванням галузевої специфіки закладів вищої освіти.

В роботі розроблено алгоритм оцінки справедливої вартості необоротних активів закладів вищої освіти, який включає два напрями: оцінка справедливої вартості необоротних активів самостійно для закладів вищої освіти; оцінка за допомогою суб'єкта оціночної діяльності. Виокремлено як основний напрям алгоритм оцінки справедливої вартості необоротних активів самостійно закладами вищої освіти, який передбачає виконання таких дій:

- створення комісії щодо оцінки;
- затвердження наказу керівника на проведення оцінки;
- наявність активного ринку;
- можливість ідентифікації об'єкта;
- наявність методичного забезпечення розрахунку справедливої вартості.

Досліджено методи оцінки справедливої вартості необоротних активів, серед яких виділено: ринковий, витратний та дохідний. Рекомендаційним для закладів вищої освіти визначено ринковий метод оцінки справедливої вартості необоротних активів, який є найбільш простий у застосуванні. Узагальнено його переваги та недоліки, серед переваг виділено ринковий фактор попиту та пропозиції на аналогічні об'єкти. Розроблено структуру Методичних положень щодо оцінки справедливої вартості необоротних активів (НА) за такими пунктами:

- загальні положення;
- критерії виділення груп НА, які підлягають оцінці;
- критерії ідентифікації НА;
- наявність умов активного ринку;
- методи оцінки справедливої вартості;
- вимоги до складання Акту про оцінку необоротних активів.

Ключові слова: оцінка необоротних активів, алгоритм оцінки, справедлива вартість, первісне визнання, переоцінка, заклади вищої освіти.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.318464

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ (стор. 12–20)**Захаров Д. С., Палант О. Ю., Рудаченко О. О.**

Об'єктом дослідження є фінансові показники підприємств міського електричного транспорту. Розглянуто проблему моделювання основних фінансових показників діяльності підприємств міського електротранспорту України в воєнний та повоєнний період. Їх дослідження та аналіз є необхідною умовою загальної та всебічної оцінки ефективності функціонування та фінансової спроможності підприємств галузі. Це дозволить оцінити рівень прибутковості та дасть змогу спрогнозувати здатність підприємств виконувати свої основні обов'язки – перевозити пасажирів в межах міст, а також адекватно реагувати на змінність зовнішніх та внутрішніх факторів впливу. В якості вхідних даних використовувались показники діяльності (а саме – доходи та витрати) підприємств, що входять до складу Корпорації «Укрелектротранс» та розташовані у великих містах України – Києві, Одесі, Дніпрі та Запоріжжі. Проведено моделювання прибутку зазначених підприємств та визначені їх прогностичні значення у майбутньому періоді. Для прогнозування прибутку сформовано концептуальний підхід, який включає 6 основних етапів, які послідовно описані в даній роботі. Представлено тренд для визначення прибутку підприємств з найкращим результатом за критерієм достовірності апроксимації, а також представлені результати моделювання прогностичних значень прибутку підприємств на 2025–2026 роки. Однак отримані прогностичні значення свідчать про погіршення фінансових показників досліджуваних підприємств через ряд змінних внутрішніх та зовнішніх факторів. А саме: воєнні дії, об'єктивні економічні труднощі, зниження попиту на транспортні послуги, відсутність змін в тарифній політиці, недосконалі та застарілі методи управління підприємствами, недостатність підтримки з боку держави та органів місцевого самоврядування, майже повна відсутність інвестицій в галузь. Пропонується цілий ряд рекомендацій керівникам транспортних підприємств щодо забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів задля відновлення та подальшого розвитку міських транспортних систем українських міст. Проте, дискусійним залишається питання, наскільки ці рекомендації можуть бути універсальними для всіх підприємств міського електричного транспорту без врахування специфіки кожного з міст України. Важливо, щоб запропоновані заходи були адаптовані до реальних умов, можливостей і потреб кожного конкретного підприємства.

Ключові слова: міський електричний транспорт, транспортна інфраструктура, фінансові показники, прибуток, стратегія розвитку, транспортна система міст.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.318702

ВПЛИВ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА У КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (стор. 21–31)**Андрищенко К. А., Буряченко А. Е., Лезіна А. В., Лаврух О. С., Корженівська Н. Л., Славіна Н. А.**

Функціонування та розвиток підприємств значною мірою залежить від економічної безпеки, яка складається з багатьох функціональних складових. Об'єктом дослідження є кадрова безпека підприємства, а сама робота направлена на виявлення її факторів, що визначають рівень безпеки праці. Аналіз та оцінка мають стати важливою складовою розробки стратегії безпеки праці в контексті сталого розвитку. В даний час існують різні методи, що дозволяють аналізувати трудові ресурси та їх стан, але їх використання не завжди дає можливість

визначити рівень достатності характеристик; виникає невизначеність, яка заважає більш об'єктивно оцінити ситуації. У дослідженні показано проблеми кадрової безпеки, розглянуто та проаналізовано її складові та запропоновано метод аналізу на основі методу нечітких множин, що дозволяє з більшою мірою достовірності розрахувати вплив кожного компонента. За допомогою методу нечітких множин проведено оцінку кадрової безпеки Акціонерне товариство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» (АТ «НАЕК «Енергоатом», Київ, Україна) за п'ять років (2018–2022 рр.), що дало змогу провести більш об'єктивний аналіз. Проведено якісну оцінку впливу таких показників, як середня заробітна плата; частота травматизму; рівень насиченості спеціалістами; рівень професійної підготовки працівників; середній вік працівників; наведено частку молодих спеціалістів. Починаючи з 2020 року, як показав аналіз, спостерігається зниження рівня показника кадрової забезпеченості. Причиною зниження кадрової забезпеченості підприємства стало зниження рівня спеціалістів у загальній чисельності працівників, особливо молодих спеціалістів, а також погіршення динаміки підвищення кваліфікації працівників. У роботі запропоновано заходи щодо підвищення рівня кадрової безпеки АТ «НАЕК «Енергоатом».

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, персонал, трудові ресурси, сталий розвиток, метод нечітких множин.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.319006

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ВЕЛИКИХ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я (стор. 32–42)

Шалько М. Н., Oksana Domina, Коробко І. С., Мельник Д. В., Андрющенко А. Д.

За останнє десятиліття ми стали свідками швидкого технологічного прогресу в охороні здоров'я. Основними ознаками цього є надання більш якісних медичних послуг, зниження їх вартості, покращення доступу до профілактичних заходів. Сучасна цифровізація представлена різними інструментами в системі охорони здоров'я. Підтримка та подальший розвиток в даних напрямках є запорукою, по-перше, створення відповідних умов життєдіяльності, по-друге, збільшення вікової життєвої межі для населення, по-третє, розвитку здорової нації всього світу. Об'єктом даної роботи є великі мовні моделі (LLM), а саме впорядкування дій щодо їх застосування в системі охорони здоров'я, що є рушійним фактором сучасних змін та покращення загалом даного напрямку життєзабезпечення. В цьому дослідженні викладено матеріал щодо застосування штучного інтелекту в системі охорони здоров'я шляхом всебічного огляду медичної наукової літератури, узагальнення практичного застосування великих мовних моделей, а також аналізу основних переваг та недоліків сучасного стану цифровізації галузі. За допомогою методів спостереження, узагальнення, систематизації та порівняння авторами досягнуто результатів щодо визначення вагомості застосування великих мовних моделей. Також визначено, що впровадження штучного інтелекту має позитивні результати, але потребує доопрацювання. Представлені формалізовані та конкретизовані порівняння отриманих діагнозів від лікаря та штучного інтелекту не збігаються по обраному анамнезу лікування, що говорить про дисбаланс і може потенційно нашкодити пацієнту. Отримані результати засвідчують необхідність вдосконалення великих мовних моделей. В цілому це стосується таких питань, як навчання персоналу медичних установ, виокремлення методики впровадження, систематизації управлінського інструментарію та розширення баз даних інформаційних систем (включаючи захист персональних даних пацієнтів).

Ключові слова: охорона здоров'я, великі мовні моделі, штучний інтелект, програмний медичний продукт, аналіз медичних даних.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.320367

АНАЛІЗ ПРОЕКТУ ПРОВЕДЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ КАМПАНІЇ З ПРОСУВАННЯ РОБОТОТЕХНІЧНИХ РІШЕНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ RANDOM FOREST КЛАСИФІКАЦІЇ (стор. 43–50)

Власенко Т. В., Власовець В. М., Ковалишин О. Ф., Біловод О. І.

Об'єктом дослідження є маркетингові стратегії просування в соціальних мережах, які є основою для досягнення базових вимог брендів: прихильність аудиторії, лояльність до бренду, поінформованість, позиціонування, конверсія та репутація. Через це значна кількість сучасних компаній, що виготовляють робототехнічні комплекси, розглядає можливість впровадження у себе таких стратегій з використанням проектного підходу.

Робота направлена на аналіз даних і оцінку маркетингових кампаній із просування робототехнічних рішень, виконаний за допомогою Random Forest класифікації, з метою виявлення закономірностей та підвищення ефективності таких кампаній. Проведено аналіз на прикладі трьох рекламних кампаній. Аналіз показав, як критерії, які враховуються при показі рекламних оголошень соцмережами, а саме категорія віку людини, стать, група інтересів особи (згідно публічного профілю соцмережі), кількість показів оголошення впливають на кількість кліків на відповідну рекламу. А також на загальну кількість людей, які поцікавилися продуктом після того, як побачили рекламу, загальну кількість людей, які купили продукт після перегляду реклами. Суть отриманих результатів полягає в тому, що дослідження показало можливість оцінки ефективності маркетингових кампаній на ранніх стадіях, вимірюваності показників ефективності з точки зору охоплення аудиторії, рівня взаємодії та конверсії в зворотні дії. Результати дослідження відображають складний взаємозв'язок між показниками конверсії рекламних кампаній та основними критеріями їх проведення, підкреслюючи важливість проектного підходу та використання машинного навчання для побудови маркетингових кампаній. Дослідження зосереджується на практичних аспектах. З практичної точки зору, володіння основними метриками розвідувального аналізу даних, сегментації, уміння використовувати А/В тестування та використання методів машинного навчання, зокрема алгоритму класифікації Random Forest дозволяє підвищити ефективність проведення кампаній. А також знизити ризики втрати коштів через неправильні висновки щодо сегментації цільових аудиторій. Результати дослідження можуть стати основою для формування нових стратегій проведення маркетингових кампаній при просуванні робототехнічних систем, коригування існуючих, здатних ефективно та гнучко пристосовуватись в залежності від цільової аудиторії та динаміки роботи з нею.

Ключові слова: менеджмент проектів, цифровий маркетинг, машинне навчання, робототехнічний комплекс, конкурентоспроможність.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.320341

РЕГІОНАЛЬНА КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ПЕК ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ (стор. 51–61)

Лезіна А. В., Андрющенко К. А., Oksana Domina, Тітова О. С., Петухова О. А.

Об'єктом дослідження є процес зміцнення економічної безпеки підприємств паливно-енергетичного комплексу України. У роботі розглянуто питання поділу суб'єктів господарювання різних форм власності на кластери відповідно до їх територіальної приналежності та особливостей функціонування. Характерною особливістю територіальної організації енергетичного комплексу України є не ізольоване

розміщення його виробничих об'єктів, а функціонування більшості з них в енергетичних системах і тісний взаємозв'язок. В результаті застосування запропонованих методів кластерного аналізу, подібності, кореляції та евклідової відстані було здійснено поділ на територіальні кластери відповідно до досліджуваної галузі. Отримані результати представлено у матричному вигляді, що дозволило скоригувати можливу схожість кластерів та визначити їх за територіальною близькістю та результатами фінансової діяльності. Подальші дослідження присвячено визначенню змін показників за останні п'ять років за такими характеристиками, як: економічне зростання кластера, взаємозв'язок з іншими кластерами, фінансова стійкість кластера та соціально-економічний розвиток. Це дозволило узагальнити проаналізовані дані та виявити слабкі та сильні сторони енергетичних підприємств. Визначено, що лідерами серед позитивних узагальнених результатів є Причорноморський кластер (34,88/1) та Столичний (30,34/2) кластер та Подільський (27,91/3). А негативні мають – Центральний (25,15/9), Придніпровський (26,09/8) та ТО Донецький (27,26/7). Отримані результати пояснюються різноманітністю фінансових результатів компаній за п'ятирічний період, а також постійною зміною факторів зовнішнього впливу на об'єкти критичної інфраструктури. Запропоновані заходи щодо об'єднання підприємств у кластери спрямовані на подальше підтримання існуючого рівня економічної безпеки. А також на захист усіх джерел генерації енергії підприємствами та подальші перспективи оновлення та/або реконструкції в ланцюгу надання енергетичних послуг від виробництва до кінцевого споживача, що має стати пріоритетним напрямом розвитку для країни.

Ключові слова: енергетичні підприємства, енергетичний кластер, регіональний розвиток, економічна безпека, енергетичні системи, регіональне управління.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.316451

ОЦІНКА СВІТОВОГО РИНКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я (стор. 62–70)

Малишев В. В., Ліпський Ю. В., Коваленко В. В., Габ А. І., Шахнін Д. Б., Орел О. В.

Останнім часом спостерігається значне зростання використання штучного інтелекту в охороні здоров'я, довіри постачальників медичних послуг до штучного інтелекту, а також інтерес інвесторів до розробки рішень для охорони здоров'я на основі штучного інтелекту. Переважна більшість постачальників медичних послуг і технологій, медико-біологічних компаній використовує штучний інтелект, що підтверджує великий попит у галузі охорони здоров'я. Зростає впровадження методів штучного інтелекту в медичні програми призвело до зосередження ключових учасників ринку на новинках продуктів і технічних зв'язках для розширення товарної продукції.

Об'єктом дослідження є світовий ринок штучного інтелекту в охороні здоров'я. Виявлено фактори, які позитивно та негативно впливають на ринок. Наведено загальну характеристику, ключові моменти стану та розвитку ринку. Ринок сегментовано за географічними регіонами, застосуванням, підтримкою терапевтичних сфер, компонентами ринку, технологіями, використанням. Відповідно сегментації світового ринку штучного інтелекту в охороні здоров'я за географічними регіонами найбільша частка ринку належала сегменту регіону Північної Америки (45 %); за застосуванням – сегменту клінічних випробувань (22,7 %); за підтримкою терапевтичних сфер – сегменту рентгенології (75 %); за компонентами штучного інтелекту – сегменту програмного забезпечення (41 %); за технологіями – сегменту машинного навчання (33,1 %); за використанням – сегменту медичної візуалізації та діагностики (27,1 %).

Наведено основні стратегічні тенденції та напрямки подальшого розвитку ринку штучного інтелекту в охороні здоров'я. Розглянуто динаміку ринку в аспекті чинників зростання, ринкових можливостей та обмежень, викликів. Важливими факторами, що гальмують розвиток ринку штучного інтелекту в галузі охорони здоров'я, є брак кваліфікованих спеціалістів і неефективна співпраця державного та приватного секторів. Наведено дані щодо технологічних гігантів в умовах конкуренції та потужних компаній у галузі охорони здоров'я зі штучним інтелектом.

Ключові слова: штучний інтелект, охорона здоров'я, характеристика ринку, сегментація ринку, динаміка ринку.

DOI: 10.15587/2706-5448.2024.320369

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗМІЦНЕННІ ЕКОНОМІКИ АЗЕРБАЙДЖАНУ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ІНДУСТРІЇ 5.0: НА ПРИКЛАДІ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ДЕЯКИХ КРАЇН ЄВРАЗІЇ (стор. 71–81)

Gulshen Yuzbashiyeva, Samira Abasova, Israfil Yuzbashiyev

Об'єктом дослідження є інноваційні перетворення в контексті переходу Азербайджану до Індустрії 5.0. Інноваційний розвиток не тільки зміцнює національну економіку, а й створює передумови для виходу конкурентоспроможної промислової продукції та послуг на світові ринки в умовах переходу до Індустрії 5.0. Інноваційні перетворення можливі лише за умови інвестицій як з боку держави та власних коштів промислових підприємств, так і за рахунок залучення іноземного капіталу. У зв'язку з цим у роботі розглядаються показники як інноваційного розвитку Азербайджану, так й інвестиційні показники Азербайджану в порівнянні з аналогічними показниками низки країн Євразії в контексті переходу до Індустрії 5.0.

Для визначення інноваційних можливостей Азербайджану в контексті переходу до Індустрії 5.0 автори використовували як індекси інноваційного розвитку, так і статистичні показники промисловості інших країн Євразії. У роботі також розглядаються внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на інноваційний розвиток Азербайджану та інвестиційну привабливість республіки. Дослідження показало, що великі інноваційні та інвестиційні проекти на звільнених землях приваблюють іноземних інвесторів як з близького, так і з далекого зарубіжжя. На особливу увагу заслуговують інвестиції з Організації тюркських країн (ОТС) – з Туреччини, Казахстану, Узбекистану, Киргизстану. Вони беруть активну участь у створенні «розумних міст», промислових об'єктів, транспортної інфраструктури та телекомунікацій, а також туристичних об'єктів. Інноваційний розвиток Азербайджану залежить від стратегії реалізації інноваційно-інвестиційних проектів. Ця стратегія включає в себе вдосконалення виробленої наукомісткої продукції та послуг; та розвиток високих технологій, особливо інформаційних. До таких напрямів належать створення та управління двома штучними супутниками Азербайджану, нафтохімічна промисловість, машинобудівна галузь. А також сектор інформаційних технологій, ІКТ-сектор, фармацевтична та косметична промисловість, що базуються на використанні унікальних рослин (шафран, лікарські олії з волоських горіхів, фундука, соки з незрілого винограду, листя інжиру) в процесі переходу до Індустрії 5.0.

Ключові слова: інноваційні трансформації, інноваційно-інвестиційні проекти, країни Євразії, інноваційний розвиток Азербайджану, перехід до Індустрії 5.0.